

beretning sb., -en, -er.

berette vb., -ede.

berettelse sb., -er.

beretter sb., -en, -e, bj. pl.

beretterne.

berettige vb., -ede.

berettigelse sb., -n.

Dansk
Sprognævn

Årsberetning 2007

Nævnets årsberetning for 2007 viser på alle måder et sprognævn i forandring. Folketingets beslutning om styrkelse af det danske sprog i 2004 og nævnets resultatkontrakt med Kulturministeriet for 2007-2010 har tilført midler som har muliggjort en omfattende digitalisering og dermed fremtidssikret Sprognævnets vidensindsamling, formidling og forskning. Et forslag til en ny struktur er under forberedelse, en struktur der skal give et bedre ledelsesmæssigt og fagligt grundlag for nævnets arbejde og styrke samarbejdet med de institutioner og organisationer som spiller en særlig rolle for udviklingen af det danske sprog. Nævnet har i 2007 igen været meget aktivt i den sprogpoltiske debat og blandt andet deltaget i regeringens sprogudvalg og ved udarbejdelsen af rapporten „Sprog til tiden“. De fremtidige politiske forhandlinger vil vise om nævnet står foran yderligere omstillinger.

I 2007 står den digitale forandring dog for de mest synlige resultater. Sprogportalen sproget.dk blev præsenteret i efteråret 2007, en ny digital version af Retskrivningsordbogen er kommet på nettet, ordbogen Nye ord i dansk blev for første gang tilgængelig som netordbog, og et udvalg af nævnets mange svar på sproglige spørgsmål er blevet digitaliseret og gjort søgbart via sprogportalen. Alle digitale resurser bliver nu løbende opdateret.

Digitaliseringen har også medført en fuldstændig omlægning af de interne arbejdsgange. Avisudklip med nye ord bliver ikke længere klistret på kartotekskort og anbragt i ordsamlingen. Teksterne bliver nu skannet, og nye ord og udtryk bliver

registreret i Sprognævnets database. Der tænkes i alle arbejdsgange på publicering af nævnets resultater på nettet. I jagten på nye ord og ny sprogbrug får nævnets medarbejdere nu hjælp fra den nye digitale Ordtrawler som hver dag gennem søger store avisdatabaser og internettet, og alle kan indsende eksempler på nye ord og udtryk via nævnets hjemmeside eller sprogportalen.

Billederne i denne årsberetning er således et kærligt farvel til de hundredtusindvis af kartotekskort og registranter som har været nævnets hjerte siden 1955.

En sådan omstilling på så kort tid er kun mulig med hjælp fra dygtige, engagerede medarbejdere som midt i den digitale omvæltning formår at fastholde fokus på kvalitet og systematik i både forskning og formidling.

Tak til alle som har været med til at ruste nævnet til fremtidens udfordringer.

Niels Davidsen-Nielsen

Formand

Sabine Kirchmeier-Andersen

Direktør

Medarbejdere

Til nævnets forsknings- og informationsinstitut har der i 2007 været knyttet følgende medarbejdere:

Videnskabeligt personale

Margrethe Heidemann Andersen, ph.d., forsker (80 %; barsels- og forældreorlov fra 19.11.2007)

Jakob Halskov, ph.d., forskningsassistent (projektansat 1.2.2007 – 31.12.2007)

Pia Jarvad, cand.mag., seniorforsker (seniorordning fra 1.1.2007: 30 timer)

Jan Katlev, ph.d., videnskabelig medarbejder (projektansat til 31.3.2007)

Sabine Kirchmeier-Andersen, ph.d., direktør

Anne Kjærgaard, cand.mag., informationsmedarbejder indtil 31.3.2007, ph.d.-stipendiat fra 1.6.2007

Jørgen Nørby Jensen, cand.mag., informationsmedarbejder

Anita Ågerup Jervelund, cand.mag., videnskabelig medarbejder (indtil 31.3.2007 28 timer, herefter 30 timer)

Ida Elisabeth Mørch, cand.mag., informationsmedarbejder (projektansat til 31.12.2007, herefter fastansat som videnskoordinator)

Marianne Rathje, cand.mag. (ansat 25 % som ph.d.-stipendiat og 75 % som informationsmedarbejder til 8.10.2007, herefter 75 % som informationsmedarbejder)
Ole Ravnholt, ph.d., seniorforsker (stedfortræder for direktøren)
Jørgen Schack, cand.mag., seniorforsker

Kontorpersonale

Hanne Broch, overassistent (21 timer, til 31.8.2007)
Rikke Dybdahl Harpsøe, cand.mag., vikar (30 timer, 20.8.2007 – 31.12.2007)
Anette Klett, fuldmægtig (26 timer)

Timelønnet medhjælp

Rikke Dybdahl Harpsøe, stud.mag. (til 31.7.2007)
Anne-Pia Jørgensen, stud.mag. (fra 1.11.2007)
Eva Marie Kirk, stud.mag. (fra 23.3.2007)
Louise Løye-Philipsen, stud.mag.
Maria Mølgaard Madsen, stud.mag.
Camilla With, stud.mag. (1.7.2007-13.8.2007)

Praktikanter

Erik Albrechtsen, stud.mag. (KU)(4.9.2007-7.12.2007)
Camilla With, stud.mag. (RUC) (fra 13.8.2007)

Medlemmer

Repræsentantskab for perioden 1.1.2007-31.12.2007

- Elisabeth Arnbak, lektor (Rektorkollegiet)
- Kirstine Baloti, billedmedieoversætter (Dansk Journalistforbund)
- Bo Damgård, programchef (Danmarks Radio og TV2) (indtil 15.1.2007)
- Niels Davidsen-Nielsen, professor (formand, personligt medlem)
- Dorthe Duncker, lektor (næstformand, Rektorkollegiet)
- Michael Ehrenreich, medredaktør (Danske Dagblades Forening) (fra 12.4.2007)
- Johannes Nørregaard Frandsen, institutleder (Rektorkollegiet)
- Frans Gregersen, professor (Undervisningsministeriet)
- Henrik Hagemann, generalsekretær (Foreningen Norden)
- Carsten Henriksen, kommunikationsmedarbejder (Dansk Standard) (indtil 15.10.2007)
- Lotte Holm, kommunikationsmedarbejder (IT- og Telestyrelsen)
- Bente Holmberg, lektor (Stednavneudvalget) (fra 5.10.2007)
- Solbjørg Højfeldt, skuespiller (Dansk Skuespillerforbund)
- Anne Jensen, redaktionssekretær (Folketinget)
- Birgitte Jensen, forbundsformand (Forbundet for Kommunikation og Sprog)
- Eva Skaft Jensen, lektor (Rektorkollegiet)
- Ole Lauridsen, lektor (Rektorkollegiet)
- Peter Lauritzen, kommitteret (Statsministeriet)

- Henrik Lorentzen, seniorredaktør (Det Danske Sprog- og Litteraturselskab)
- Jørn Lund, direktør (personligt medlem)
- Bo Maltesen, chefredaktør (Danske Dagblades Forening) (indtil 12.4.2007)
- Birgit Meister, journalist (Kulturministeriet)
- Grete Pagter Mortensen, ledende oversætter og sprogrevisor, cand.mag. (EU-institutionernes Sprogtjenester)
- Anders Pors Nielsen, lektor (Dansklærerforeningen)
- Astrid Schjødt Pedersen, lærer (Danmarks Lærerforening)
- Peter Rønnov-Jessen, forfatter (Dansk Forfatterforening og Danske Skønlitterære Forfattere)
- Merete Søndergaard, lektor (Dansklærerforeningen)
- Jens Smærup Sørensen, forfatter (Det Danske Akademi)
- Claus Tilling, seminarielektor (Modersmål-Selskabet)
- Ib Hounsgaard Trabjerg, konsulent (Justitsministeriet) (fra 1.6.2007)
- Nikolaj Aarø-Hansen, konsulent (Justitsministeriet) (indtil 1.6.2007)

Arbejdsudvalg for perioden 1.1.2007-31.12.2007

- Niels Davidsen-Nielsen (formand)
- Dorthe Duncker (næstformand)
- Henrik Hagemann
- Bente Holmberg (fra 5.10.2007)
- Eva Skaftø Jensen
- Henrik Lorentzen
- Jørn Lund
- Bo Maltesen (indtil 12.4.2007)
- Birgit Meister
- Grete Pagter Mortensen

Møder

Repræsentantskabsmøder

Nævnets repræsentantskab har holdt 2 møder i 2007. På dagsordenen på årsmødet den 16.3.2007 var der foruden de faste punkter (årsberetning, årsregnskab og aktivitetsplan) en præsentation af Anita Ågerup Jervelunds retskrivningsudredning særligt med henblik på forholdet mellem lyd og skrift og almindeligt forekommende stavfejl, som arbejdsudvalget havde igangsat i begyndelsen af 2006, og som planmæssigt blev afsluttet med udgangen af 2006. Endvidere orienterede Jørn Lund om debatten om en dansk sproglov i Folketinget.

På nævnets 2. repræsentantskabsmøde den 5.10.2007 skulle der vælges et nyt medlem af arbejdsudvalget som erstatning for Bo Maltesen (Danske Dagblades forening), som forlod nævnet i foråret 2007. Opstillet var Peter Rønnov-Jessen (Danske Skønlitterære Forfattere) og Bente Holmberg (Stednavneudvalget). Bente Holmberg blev valgt.

Margrethe Heidemann Andersen og Pia Jarvad holdt to oplæg: *Moderne Importord i Norden: Ortografisk og fonetisk tilpasning af engelsk i dansk* og *Kom til Norge min far, så skal du se importord: Om mængden af importord og afløsningsord i Norden*. Foredragene gav et overblik over importordsprojektets forløb og vigtigste konklusioner. Projektet har på forskellige måder undersøgt sprogholdninger i de nordiske lande og sat dem i relation til kvalitative og kvantitative undersøgelser af ændringer i sprogenes ordforråd, herunder import af nye ord og tilpasning af ordene til nationalsprogets udtale og bøjningsmønstre. En af konklusionerne var at danskerne tilsyneladende er „skabspurister“, dvs. at de direkte adspurgte synes at være de mest positive over for engelsk sammenlignet med de andre nordiske lande, men at de i deres faktiske adfærd og bl.a. i forskellige masketest afslører at de har en hel del forbehold over for engelske elementer i det danske sprog.

Ida Elisabeth Mørch, Anne Kjærgaard og Marianne Rathje præsenterede og demonstrerede portalen sproget.dk.

Begge møder var velbesøgte, der var god dialog og diskussion, og arbejdsudvalget noterede med tilfredshed at indsatsen for at gøre møderne mere attraktive for repræsentantskabsmedlemmerne har båret frugt.

Arbejdsudvalgsmøder

Arbejdsudvalget holdt fem møder i 2007. Udvalget behandlede sproglige forespørgsler og udkast til artikler mv. til *Nyt fra Sprognævnet*, spørgsmål i forbindelse med de nordiske sprognævns samarbejde, nævnets sprogpolitik, en ny mediestrategi, udviklingen i nævnets projekter, planer for nævnets fremtidige struktur og nævnets økonomi.

Også i 2007 havde planerne for den fremtidige struktur en fremtrædende placering på møderne. En arbejdsgruppe bestående af næstformand Dorthe Duncker, medarbejderrepræsentant Ole Ravnholt og direktør Sabine Kirchmeier-Andersen havde i sommeren og efteråret 2006 udarbejdet forslag til en ny struktur for nævnet og for repræsentantskabets fremtidige sammensætning. Begge dele blev færdigbehandlet i arbejdsudvalget og indsendt til ministeriet i begyndelsen af 2007. Forslaget er nu på Folketingets lovprogram for 2008, og moderniseringen af Sprognævnet er nu også nævnt i regeringsgrundlaget for 2008.

Dansk Folkeparti havde ved årsskiftet fremsat et forslag til beslutning om at der skal udarbejdes en dansk sproglov, og bl.a. henvist til Dansk Sprognævns forslag til retningslinjer for en dansk sprogpolitik fra 2003. Forslaget blev behandlet i Folketinget den 30. januar 2007. En arbejdsgruppe bestående af Jørn Lund, Niels David-Nielsen, Dorthe Duncker, Frans Gregersen, Henrik Lorentzen, Pia Jarvad og Sabine Kirchmeier-Andersen udarbejdede efter en indgående drøftelse i arbejdsudvalget et notat som opfølgning på nævnets notat fra 2003, og dette blev tilsendt Folketingets Kulturudvalg op til debatten. Notatet indeholdt bl.a. anbefalinger om at dansk skal være det officielle sprog i Danmark, at dansk skal bruges som videnskabsprog og højere undervisningssprog i alle fag undtagen fremmedsprog, at alle skal have mulighed for at lære at tale og skrive dansk, at alle skal have mulighed for at lære mindst 2 fremmedsprog og forstå andre nordiske sprog, og at alle skal have ret til at dyrke deres eget sprog. Blandt forslagene til konkrete tiltag var bl.a. opret-

telsen af en national termbank og et sprogbarometer der løbende kan følge med på udvalgte parametre i sprogudviklingen. Regeringen besluttede at nedsætte et sprogudvalg som på baggrund af de seneste års sprogudvikling og en vurdering af fremtidens behov for sprogkompetencer skal:

- vurdere behov og mulighed for lovregulering af sprogområdet enten gennem en egentlig sproglov eller gennem lovgivning på enkelte områder
- komme med konkrete forslag til en yderligere styrket indsats for det danske sprog, herunder særligt i relation til sprogets stilling på de videregående uddannelser og i forskningen, herunder præcisere hvilke retningslinjer der bør gælde for princippet om parallelsproglighed på de videregående uddannelser.

Nævnet er stærkt repræsenteret i arbejdet idet Jørn Lund blev udpeget som udvalgets formand, og både nævnets formand og nævnets direktør blev medlemmer af udvalget. Udvalgets arbejde forventes afsluttet i begyndelsen af 2008.

Jørn Lund og Sabine Kirchmeier-Andersen deltog den 16.5.2007 i en åben høring i Folketingets kulturudvalg med oplæg fra bl.a. Olle Josephson, chef for det svenske Sprogråd (Språkrådet), Claus Tilling, lektor ved Blaagaard Seminarium og medlem af Modersmål-Selskabets bestyrelse samt Ole Helmersen, lektor ved CBS.

Arbejdsudvalget har endvidere behandlet Anita Ågerup Jervelunds retskrivningsudredning, som blev iværksat i begyndelsen af 2006 og afsluttet i slutningen af 2006. Udvalget besluttede at udgive redegørelsen, og den er nu udkommet i 10.000 eksemplarer i Dansk lærerforeningens regi. Endvidere blev det besluttet at afvente resultatet af yderligere undersøgelser som bliver foretaget af Holger Juul (Center for Læseforskning).

Sidst men ikke mindst har arbejdsudvalget vedtaget nævnets nye mediestrategi som bl.a. sigter mod at præsentere nævnet i nye medier og i nye sammenhænge og især at appellere mere til unge sprogbrugere.

Samarbejde med andre institutioner

Nordisk samarbejde

Det nordiske sprog møde med temaet „person- og stednavne“ fandt sted den 7.9.-8.9.2007 i Uppsala. Fra Dansk Sprognævn deltog Pia Jarvad, Niels Davidsen-Nielsen, Dorthe Duncker, Jørn Lund, Bente Holmberg og Sabine Kirchmeier-Andersen. I forbindelse med sprog mødet blev der den 6.9.2007 afholdt et nordisk netværksmøde for sprognævnene. Sprognævnenes netværksmøde drejede sig især om nævnenes svartjenester og svar databaser. Det blev blandt andet besluttet at to af Dansk Sprognævns medarbejdere skal udarbejde et fælles nordisk format for svarbaser og et fælles svarkategoriseringssystem der gør det muligt at søge på sproglige fænomener på tværs af de nordiske sprog.

Det nordiske sprog møde 2008 skal holdes i Danmark, og hovedtemaet bliver en diskussion af resultaterne af det nordiske importørprojekt.

Sprognævnet var endvidere sammen med de nordiske sprognævns sprogteknologigruppe arrangør af et nordisk seminar om sprogrøgt, sprogpolitik og sprogtek-

nologi på Københavns Universitet 29. og 30. oktober 2007. Formålet med seminaret var udveksling af ideer og erfaringer mellem de officielle sproginstitutioner og de sprogteknologiske miljøer i Norden med henblik på at udvikle ideer og metoder til at styrke sprogene i de nordiske lande. Seminaret fokuserede på 3 hovedområder: 1) standardisering af sprogresurser og udvikling af fælles standarder, 2) sprogteknologiske værktøjer med relevans for sprognævnssarbejde, 3) opbygning af forskningsinfrastruktur, formidling, tilgængeliggørelse af resurser og juridiske barrierer.

Mere detaljerede oplysninger om det nordiske sprogsamarbejde kan findes i de nordiske sprognævns årsskrift *Sprog i Norden* 2008 (under udgivelse), udgivet med støtte fra Nordens Sprogråd.

Europæisk samarbejde

Sprognævnet er medlem af den Europæiske Samarbejdsorganisation for Nationale Sproginstitutioner (EFNIL) og har siden 2006 været repræsenteret i organisationens bestyrelse. Formanden, Niels Davidsen-Nielsen, og direktør Sabine Kirchmeier-Andersen deltog i dagene 13.-14. november 2007 i EFNIL's årsmøde og generalforsamling i Riga. Medlemsorganisationerne er nationale institutioner hvis arbejdsområder er forskning, dokumentation og strategi/politik i forbindelse med de officielt anerkendte standardsprog inden for EU's medlemslande. Der er pt. 34 medlemmer og associerede medlemmer. Nævnet har bl.a. bidraget med en undersøgelse af foretrukne sprog på EFNIL's møder. Det overordnede princip i EFNIL's interne sprogpolitik, som efterfølgende blev vedtaget på generalforsamlingen, er at alle så vidt muligt skal have mulighed for at udtrykke sig på deres modersmål, men at der til gengæld kun bliver tolket til to sprog som alle forstår. Disse to sprog er engelsk og enten tysk, fransk, italiensk eller spansk.

Temaet på årsmødet var flersproglighed i EU.

EFNIL har en hjemmeside, www.eurfedling.org, hvor man kan finde yderligere oplysninger.

Kontakter med andre institutioner mv.

Nævnet deltager fortsat i Forskerskole ØST i Sprogvidenskab, som varetager forskeruddannelsen for alle sprogvidenskabelige institutioner i det storkøbenhavnske område.

Flere af nævnets medarbejdere er engageret i faglige selskaber og institutioner mv.:

Jørgen Nørby Jensen har fortsat været bestyrelsesmedlem i LEDA (Foreningen Leksikografer i Danmark). Han har desuden ført tilsyn med sprogportalen.

Anita Ågerup Jervelund har ført tilsyn med sprogportalen.

Jørgen Schack har været medlem af Undervisningsministeriets opgavekommission for dansk – læsning og retskrivning, bestyrelsesmedlem i Selskab for Nordisk Filologi og censor i dansk sprog ved Københavns Universitet. Han har desuden repræsenteret nævnet i Stednavneudvalget.

Marianne Rathje er fortsat beskikket som censor på faget sprogpsykologi, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet.

Ole Ravnholt er nævnets repræsentant i It-Terminologi-Udvalget. Han har fortsat været censor i dansk ved lærerseminarierne. Han har været medlem af bedømmelsesudvalget for en ph.d.-afhandling ved Syddansk Universitet. Hans beskikelse som fast, eksternt medlem af lektorbedømmelsesudvalget for dansk på lærerseminarierne udløb 30.9.2006, men er blevet forlænget ad hoc indtil den hidtidige ordning er endeligt afviklet.

Pia Jarvad har været nævnets repræsentant i de fællesnordiske projekter *Moderne importord i Norden* og *Internordisk sprogforståelse*, hvor hun også har været medlem af styregruppen. Hun har endvidere været nordisk sekretær. Hun er medlem af styregruppen for sprogportalen og medlem af *Kemisk Nomenklaturudvalg*. Endvidere har hun vejledt studerende i i emner som *afløsningsord*, *faste forbindelser* og *sprogpolitik* på forskellige akademiske niveauer. Hun har desuden foretaget fagfællebedømmelse af *Arnaq Grove: Resiliency and Language Change in The Arctic: A Study of Greenlandic and Unangam Tunn (Aleut)* i forbindelse med en ansøgning til et projekt under KVUG.

Sabine Kirchmeier-Andersen har fortsat været nævnets repræsentant i *Dansk Erhvervsakademis* fagpanel for sprogteknologi, medlem af bestyrelsen for EFNIL (siden 21. november 2006) og medlem af de nordiske sprognævnets sprogteknologigruppe (siden 30.11.2006). Hun blev i 2007 medlem af Københavns Universitets aftagerpanel (*Nordiske Studier og Sprogvidenskab* samt *Det Humanistiske Fakultet*) samt medlem af styregruppen for en ny ph.d.-uddannelse i uddannelsesforskning (FUKU). Hun har været beskikket censor for fagene sprogvidenskab og sprogteknologi. Endvidere er hun blevet medlem af Kulturministeriets arbejdsgruppe for ledelsesudvikling og Kulturministeriets arbejdsgruppe for forskning. Hun er desuden medlem af styregruppen for sprogportalen.

Oplysning og rådgivning

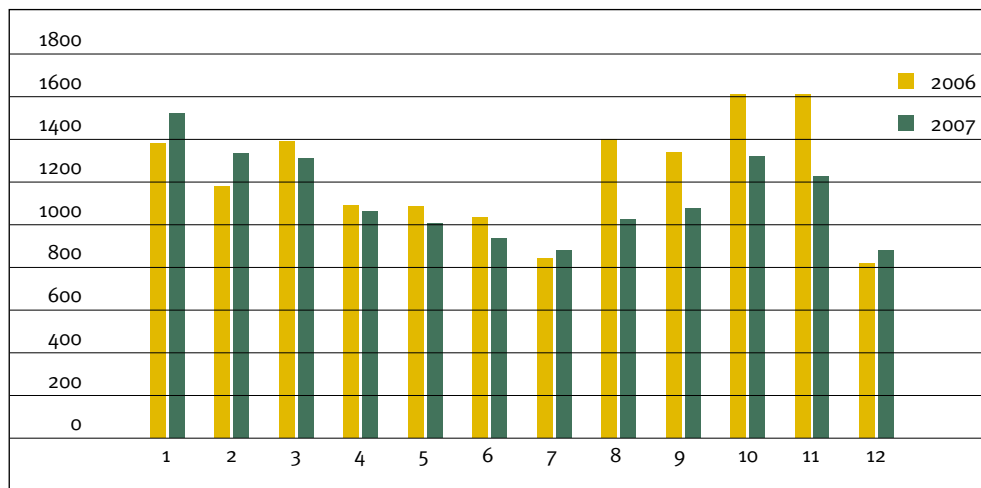
Spørgsmål og svar

Instituttet har i 2007 besvaret 13.542 sproglige spørgsmål – ca. 8 % færre end i 2006. Efter de nye regler modtager nævnet ikke skriftlige spørgsmål pr. e-mail uden forudgående telefonisk aftale, men der er til gengæld to linjer på spørgetelefonen, hvilket giver en hurtigere og mere effektiv ekspedition af henvendelserne. I 2007 var 463 af de afgivne svar skriftlige. Nævnet registrerer svar som vedrører nye sproglige iagttagelser, og som har særlig forsknings- eller formidlingsmæssig interesse. Antallet af registrerede svar er vokset med 320 i 2007.

Svarstatistik ult. 2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	gnsn. 00-06
Januar	1303	1351	1313	1361	1228	1516	1372	1522	1349
Februar	1328	1191	1049	1014	1348	1337	1175	1332	1206
Marts	1538	1132	977	1288	1469	1323	1387	1312	1302
April	999	760	1088	1060	1172	1190	1092	1059	1052
Maj	1407	1235	1005	1082	961	1211	1080	1001	1140
Juni	970	965	968	842	1236	1256	1028	930	1038
Juli	991	972	964	1092	849	876	833	876	940
August	1215	1171	466	982	1292	1194	1394	1023	1102
September	1199	1154	1141	1283	1432	1332	1337	1070	1268
Oktober	1202	1381	1183	1641	1170	1233	1612	1318	1346
November	1260	1396	1107	1486	1359	1301	1604	1221	1359
December	1017	861	790	913	829	931	815	878	879
	14429	13569	12051	14044	14345	14700	14729	13542	13981

Diagrammet viser at der i januar og februar samt i december 2007 har været flere henvendelser til svartjenesten end i 2006. I de andre måneder, især august, september, oktober og november 2007, har der imidlertid været færre henvendelser. Det er endnu for tidligt at konkludere på effekten af åbningen af sproget.dk, som fandt sted 23.10.2007. Umiddelbart kunne man formode at åbningen af portalen ville føre til færre spørgsmål, da mange svar allerede ligger på portalen. På den anden side kan de mange oplysninger på portalen skabe større opmærksomhed og dermed udløse flere henvendelser end det har været tilfældet tidligere. En egentlig vurdering af dette spørgsmål vil formentlig først kunne foretages i 2009. Sprognævnets medarbejdere har observeret at der i den seneste tid har været størst pres på svartjenesten om formiddagen, mens eftermiddagen har været en mere stille periode. Instituttet har derfor siden november 2007 arbejdet med en forsøgsordning med en bemanding på kun en person om eftermiddagen suppleret med en bagvagt som kan tilkaldes hvis der pludselig bliver meget travlt. På denne måde frigøres flere resurser til de mange vigtige udviklingsopgaver omkring svarbasen og ordbasen.

Nævnet foretog i 2007 en brugerundersøgelse af svartjenesten. Her svarede 92,7 % at de havde fået svar på deres spørgsmål. Alle svarede at de var tilfredse eller meget tilfredse med de svar de fik. 93,2 % svarede at de syntes det var nemt at komme igennem på telefonlinjerne. 25 % svarede at de havde foretrukket at få informationen ad andre kanaler, især internettet. Det skal bemærkes at undersøgelsen blev foretaget inden sprogportalen sproget.dk gik på nettet.

Elektronisk svarbase

Afgivelsen af flere mundtlige svar har gjort det vanskeligere at registrere svarene og at fastholde dem skriftligt. Antallet af svarsager er nu oppe på 13.200, og det giver problemer med at finde frem til svarene i svartjenesten og i forskningssammenhæng. Desuden er det historiske papirarkiv særdeles udsat i tilfælde af vandskade eller brand. I forbindelse med forhandlingerne om resultatkontrakten for 2007-2010 blev der afsat midler til digitalisering af tidligere afgivne skriftlige svar. Samtidig ønskede nævnet at omlægge arbejdsgangene så nye svar fra starten bliver formuleret og registreret direkte i en database og ikke længere i papirformat.

En ny database til håndtering af svar blev færdigudviklet i 2007. Den indeholder nu 1432 svar fra henholdsvis svartjenestens protokoller, fra de ofte stillede spørgsmål på nævnets hjemmeside og fra spørgsmål og svar fra Nyt fra Sprognævnet. En del af disse svar er allerede nu tilgængelige på sprogportalen sproget.dk.

Derudover er 4700 gamle svarsager, dvs. spørgsmål, svar samt relevante bilag, blevet indskannet og teksten gjort søgbar i løbet af sommeren og efteråret, og yderligere 2300 er gjort klar til skanning. Papir- og trykqualiteten på en del af de gamle svar har imidlertid været så dårlig at man ikke kan være sikker på en 100 % fejlfri genkendelse af teksten, ligesom det heller ikke har været muligt at genkende de mange håndskrevne noter. Samtidig med sorteringen og udvælgelsen af materialet til skanning er der foretaget en klassifikation af hvert enkelt svar som gør det muligt ikke blot at søge på enkelte ord og vendinger i svarbasen, men også at søge meget specifikt på sproglige fænomener som orddannelse, morfologi, fuge-s osv.

Ved udgangen af 2007 var svarbasen klar til at indgå i det daglige arbejde i svartjenesten. Både de skriftlige svar og de registrerede telefoniske svar, som tidligere

blev skrevet ind i protokollerne, skal nu indtastes direkte i svarbasen og vil derfor både blive lettere tilgængelige for alle medarbejdere og lettere at publicere på nettet.

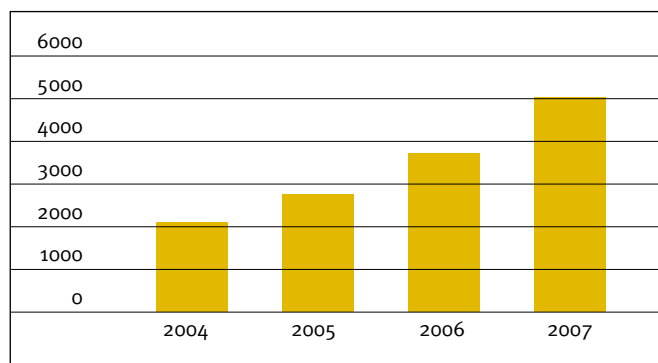
I slutningen af 2007 blev der også udarbejdet nye rutiner for registrering af telefoniske henvendelser til Sprognævnet således at alle telefoniske spørgsmål til nævnet nu løbende registreres elektronisk i et regneark. Også her vil spørgsmålene blive klassificeret, og det vil herefter være lettere at se hvilke typer af spørgsmål der bliver stillet. De gamle svarprotokoller bliver herefter lukket og arkiveret. Det fysiske svararkiv vil ikke længere blive opdateret med svar, men dog stadig fungere som arkiv for de bilag som det ikke er relevant at indskanne i basen.

Hjemmesiden

Antallet af besøg i gennemsnit pr. dag på Sprognævnets hjemmeside var ca. 2.300 i 2004, ca. 2.800 i 2005, ca. 3.700 i 2006 og ca. 5.000 i 2007. Stigningen i 2007 i forhold til 2006 ligger på 36 %. I forhold til 2004 er der tale om en fordobling. Stigningen skyldes formentlig primært at flere og flere bruger nettet mere aktivt, men muligvis også at der er kommet flere nyheder og flere opslagsværker på siden, fx Nye ord i dansk.

Det er især netudgaven af Retskrivningsordbogen der bliver besøgt, men også nævnets tidsskrift, Nyt fra Sprognævnet, og „Ofte stillede spørgsmål“ benyttes meget.

I 2007 er der kun lavet ændringer i sidens layout så den er kommet i overensstemmelse med Sprognævnets designprogram (bl.a. det nye logo), og forsiden er blevet noget mere overskuelig. En grundlæggende omlægning af siderne skal efter planen gennemføres i 2008.

Daglige besøg i gennemsnit på www.dsn.dk

Sprogportalen sproget.dk

Arbejdet med sprogportalen begyndte i 2005 som et samarbejde mellem Sprognævnet og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL) med en særlig bevilling til styrkelse af det danske sprog.

Sprogportalen har til formål

1. at give professionel sproglig hjælp, altså give råd og vejledning om sproglige problemer samt formidle forståeligt om svære emner
2. at give adgang til officielle og autoritative opslagsværker
3. at skabe øget sproglig bevidsthed, bl.a. mht. nuancer, præcision og sprogets virkning, fx ved at udnytte netmediets muligheder, gerne ved at betone de interaktive aspekter
4. at synliggøre dansk sprog og DSN og DSL's arbejde med sproget.

Projektets første fase blev afsluttet i 2007. Sproget.dk blev officielt åbnet den 23.10.2007 af kulturminister Brian Mikkelsen. På trods af uheldige og forstyrrende tekniske problemer lykkedes det at få hjemmesiden åbnet, og i løbet af eftermiddagen kom den godt fra start. I projektets anden fase vil der blive arbejdet med at udvikle og udvide indholdet, forbedre søgningen og leg og lær-delen m.m.

Det kan konstateres at danskerne har taget godt imod portalen, og at der generelt har været meget positive tilbagemeldinger på projektet. Antal besøg på sproget.dk ligger på arbejdsdage på ca. 1.500-2.000 og i weekenden på 500-1.000 om dagen.

Vejledning mv.

Medlemmer af arbejdsudvalget og ansatte i Sprognævnet har holdt foredrag og har medvirket i radio og tv med oplysning om nævnets virksomhed og om sprogproblemer i almindelighed.

Nævnet har haft besøg af skoleelever, studerende fra de højere læreanstalter og grupper af sproginteresserede; alle er blevet orienteret om nævnets virksomhed.

Desuden har studerende og forskere konsulteret nævnet i forbindelse med formulering og udarbejdelse af opgaver, specialer, eksamens- og forskningsprojekter og har fået vejledning af nævnets ansatte.

I efteråret 2007 har to praktikanter fra hhv. Roskilde Universitetscenter og Københavns Universitet været tilknyttet nævnet i hhv. 6 og 4 måneder.

Nævnet har i det forløbne år endvidere haft møder om sprogstrategi og sprogpolitik med bl.a. Rigsadvokaten og Danmarks Radio.

Mediestrategi

Instituttet udarbejdede i foråret 2007 en mediestrategi som blev endeligt vedtaget i arbejdsudvalget i efteråret 2007. Målet er at opnå større synlighed i medierne, at få nævnets budskaber frem på den mest hensigtsmæssige måde, at sikre bred viden om nævnets optræden i offentligheden blandt medarbejderne og at sørge for at pressehenvendelser dirigeres hen til de relevante medarbejdere. Nævnets interne medieservice skanner hver dag aviserne for nyheder som involverer nævnet, og fokus på nyheder til nævnets hjemmeside og sprogportalen er en fast del af nævnets ugentlige rutiner.

Nævnet har siden efteråret 2007 haft en fast rubrik i Berlingskes netavis med spørgsmål og svar. Desuden har nævnet fortsat sit samarbejde med DSL og DR om udsendelsen „Ud med sproget“ på P 1.

I løbet af 2007 har nævnets formand, direktør og medarbejderne derudover givet 31 interview i radioen, 3 interview i tv, 59 interview i aviser og blade og fået optaget 5 kronikker og 6 læserbreve. Derudover er der blevet holdt 26 foredrag og modtaget 5 besøg af grupper (studerende, foreninger osv.) som er blevet vist rundt i instituttets lokaler og har hørt foredrag om nævnet.

Alt i alt må det konkluderes at nævnets synlighed er øget, og at kontakten med pressen er blevet en naturlig del af medarbejdernes dagligdag.

Retskrivningsordbogen

I 2006 blev det besluttet at den nye retskrivningsordbog, som skal udkomme i 2011, skal gøres mere brugervenlig ved at indføre ordidentifikationer og bøjningsoplysninger ved et større antal opslagsord, ved at reducere antallet af paragrafhenvisninger og ved at forenkle retskrivningsreglerne på en række punkter. Der skal desuden indføres orddelingsangivelser på alfabetisk plads. Der er tale om en fuldstændig gennemgang af alle opslagsord, bl.a. med henblik på at tage sjældne og forældede ord ud af ordbogen, samtidig med at nye ord tilføjes. Instituttet har nedsat en redaktionsgruppe bestående af Anita Ågerup Jervelund (projektleder), Jørgen Schack og Jørgen Nørby Jensen. Arbejdsudvalget har endvidere nedsat en følgegruppe bestående af Niels Davidsen-Nielsen, Eva Skafté Jensen og Henrik Lorentzen.

Den første halvdel af 2007 er især blevet brugt til at forbedre og rette op på fejl og mangler i den nye databasestruktur for Retskrivningsordbogen i samarbejde med Jens Erlandsen fra firmaet EMP. Den automatiske udfoldning af bøjningsoplysninger er forløbet særdeles tilfredsstillende med kun mindre fejl, som er blevet rettet manuelt. Arbejdet med at markere orddeling for hvert enkelt opslagsord er påbegyndt (af studentermedhjælp/praktikant). Redaktionsgruppen har afsluttet prøveredigeringen af bogstavet j, som er blevet drøftet med følgegruppen. Redaktionsgruppen har desuden fremlagt både retskrivningsændringer og visse redaktionelle ændringer og forenklinger for følgegruppen, og de fleste redigeringsprincipper er blevet fastlagt og findes på skrift.

Redaktionen har i alt holdt 4 møder med følgegruppen i løbet af 2007.

Forskningsberetning for 2007

Ifølge sprognævnsløven har Dansk Sprognævn „til opgave at følge det danske sprogs udvikling, at give råd og oplysninger om det danske sprog og at fastlægge den danske retskrivning“ og er forpligtet til at „arbejde på videnskabeligt grundlag“. Desuden er Dansk Sprognævn omfattet af lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv., der gælder for „visse (...) institutioner under Kulturministeriet, hvor forskning er en væsentlig forudsætning for varetagelsen af institutionens hovedopgave“. Sprognævnets forskning har altså det strategiske sigte at tilvejebringe, vedligeholde og forny det videnskabelige grundlag for at løse nævnets opgaver, og nævnet er især pålagt en forpligtelse til at „indsamle nye ord, ordforbindelser og ordanvendelser, herunder forkortelser“.

Men det strategiske formål kan ikke indfris alene ved de bundne forskningsopgaver, for de retter sig først og fremmest imod at vedligeholde det etablerede grundlag. Det er naturligvis en vigtig opgave for nævnet. Men det danske sprogs udvikling kan og bør ses under mange forskellige synsvinkler der på forskellig vis bidrager til oplysnings- og normeringsvirksomheden. Både det danske sprog og det danske sprogsamfund forandrer sig. Derfor er de problemer som danske sprogbrugere søger råd og oplysning om, ikke de samme til alle tider, og de normer der skal oplyses om og tages hensyn til i udarbejdelsen af den danske retskrivning, ligger ikke fast én gang for alle, men er i stadig forandring.

Det gør det nødvendigt at udvikle og forny det videnskabelige grundlag for Sprognævnets virksomhed. Derfor indgår Sprognævnet i samarbejde med andre forskningsinstitutioner om forskning og forskeruddannelse, derfor har nævnets forskere og seniorforskere tid til personlig forskning, derfor prioriterer nævnet ph.d.-stipendier højt, og derfor støtter nævnet at medarbejderne søger om fondsstøtte til deres personlige forskningsprojekter.

Forskningsudvalget

Medlemmer

Professor, dr.phil. *Hanne Ruus*, Københavns Universitet udpeget af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

Lektor, dr.phil. *Karsten Friis-Jensen*, Københavns Universitet, udpeget af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

Seniorforsker, cand.mag. *Jørgen Schack*, valgt af nævnets videnskabelige personale.

Møder

Sprognævnets forskningsudvalg har holdt to møder i 2007 om bl.a. instituttets forskningsplaner, om grænsedragning mellem forskning og resurseopbygning og

om forskningsevaluering og publicering på hhv. dansk og engelsk. Udvalget udtrykte endvidere tilfredshed med forskningsproduktionen i 2006 hvor udvalget på grund af uheldige omstændigheder ikke havde holdt møde.

Udvalget udtrykte ligeledes tilfredshed med forskningsplanerne, som er formuleret i nævnets resultatkontrakt for 2007-2010, og anbefalede at nævnet i langt højere grad bør synliggøre den „skjulte“ forskning som udføres i forbindelse med det daglige arbejde. Som eksempel på denne form for forskning blev nævnt de mange udredninger som udarbejdes i forbindelse med retskrivningsordbogsarbejdet, og som ligger til grund for de beslutninger som tages i forbindelse med fx udvælgelse af opslagsord, ændringer af retskrivningsnormen og udlugning i dobbeltformerne.

I nterne forskningsprojekter

Forskningsressurser

Ordsamlingen er i 2007 vokset med ca. 2.400 indtastede excerpter. Samlingen rummer derfor nu omkring 963.000 sedler. Væksten i antallet af sedler er kun 1/3 af sidste års tilvækst, hvilket skyldes at instituttet har brugt ressourcer på at finde andre måder at indsamle nye ord på og på at omlægge rutinerne omkring ordindsamlingen.

Det skal understreges at faldet i antallet af sedler ikke er ensbetydende med at ordene ikke er indsamlet. Alle medarbejdere bidrager fortsat til excerperingen, og igen i år har to pensionerede medarbejdere, Jørgen Eriksen og Arne Hamburger, ligesom nævnets tidligere formand, Allan Karker, leveret et stort antal excerpter og sedler, så der ligger et stort antal excerpter klar til at blive registreret. De nye rutiner bevirker at sedlerne fremover ikke længere skal indtastes, men indskannes og knyttes til en ny database. Det forventes at arbejdsgangene omkring ordsamlingen med de nye rutiner vil blive hurtigere, og at efterslæbet vil blive indhentet i løbet af 2008 og 2009.

Den 29. juni 2007 lancerede nævnet under stor mediebevågenhed muligheden for at alle interesserede kan indberette nye ord via nævnets hjemmeside. Dette har i løbet af 2007 medført 1340 indberetninger hvoraf en del efter nøje granskning vil kunne indgå i ordsamlingen. Der er indgået en aftale med Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, som i mange år har haft en lignende indberetningsmulighed, om at de to institutioner benytter det samme indberetningsskema og den samme base. Indberetningsskemaet kan endvidere nås fra portalen sproget.dk.

Svarsamlingen: Svar der anses for særlig relevante, fx fordi de ikke kan findes i gængse ordbøger og håndbøger, eller fordi de afspejler nye udviklinger i sprognormer og sprogproblemer, registreres i en database som i 2007 er vokset med 320 svar.

Svarsamlingen og svartjenesten tildeles ikke selvstændig forskningstid, men svarene, især de der registreres, repræsenterer ofte et stykke forsknings- og udredningsarbejde, og samlingen er således et vigtigt kildemateriale for forskning i sprognormernes udvikling.

Forskning i sprog og norm

I forbindelse med diskussionen af en retskrivningsreform har Anita Ågerup Jerve-lund april-december 2006 lavet en udredning af hvad der hidtil er skrevet om orto-

grafi og stavfejl i nyere tid. Udredningen indeholder fire hovedafsnit der handler om retskrivningsprincipper, forholdet mellem bogstaver og lyde, stavfejlundersøgelser og reformforslag. Retsskrivningsudredningen blev i efteråret 2007 udgivet på Dansk Lærereforeningens forlag for at danne et kvalificeret grundlag for en eventuel debat om en fremtidig retsskrivningsreform.

I forbindelse med udarbejdelsen af den kommende udgave af Retsskrivningsordbogen har redaktionsgruppen bestående af Anita Ågerup Jervelund, Jørgen Schack og Jørgen Nørby Jensen foretaget grundige undersøgelser af ordforrådet med henblik på at identificere og motivere nødvendige ændringer i retsskrivningen. Af eksempler på vedtagne retsskrivningsændringer kan nævnes: ændringer i brugen af bindestreg i engelske låneord der er dannet af en verbalstamme + en partikel (fx drive-in, spin-off), obligatorisk sammenskrivning af en række gængse forbindelser af adverbium + præposition (fx bagved, indenfor), ændringer i brugen af bindestreg i sammensatte ord af typen S-togs-station og valgfrihed mellem -ie og -ium i en række gængse ord (fx akvarium, gymnasium). Ræsonnementerne bag disse ændringer er beskrevet i Jørgen Nørby Jensen: „Bindestreg eller ej? Om skrivemåden af nogle engelske låneord“ (i: Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-års-dagen. Dansk Sprognævns skrifter 36, 2006) og i Anita Ågerup Jervelund og Jørgen Schack: På strejftog indenfor Retsskrivningsordbogens territorie – Retsskrivningsordbogen 2011 (under udgivelse).

Moderne importord i Norden

Dansk Sprognævn har deltaget i det fællesnordiske forskningsprojekt Moderne importord i Norden, der har til formål at lave en sammenlignende undersøgelse af hvordan moderne importord behandles i sprogene i Norden og at skaffe generel indsigt i vilkårene for dannelse af sprogholdninger og speciel indsigt i holdningerne til importord i Norden. Projektet har det strategiske sigte at skabe grundlag for drøftelser og afgørelser om mål og midler i sprogrøgsarbejde og sprogpolitik i Nordens Sprogråd og i de nordiske sprognævne (se nærmere på projektets hjemmeside, <http://www.hf.uib.no/moderne>). Fra dansk side har Tore Kristiansen, Nordisk Forskningsinstitut, deltaget i projektet sammen med Pia Jarvad (som leder nævnets indsats), Margrethe Heidemann Andersen, Marianne Rathje, og Jacob Thøgersen indtil august 2006, alle Dansk Sprognævn.

Pia Jarvad har afsluttet arbejdet med en sammenligning af de nationale afløsningsord og de tilsvarende importord med hensyn til sprogbrug, hyppighed, ordstruktur og orddannelse. Arbejdet er udgivet i en rapport som indeholder tilsvarende undersøgelser for de øvrige nordiske sprog. Rapporten er redigeret af Guðrun Kvaran, Island. Pia Jarvad har afsluttet arbejdet med at sammenligne de nationale delrapporter om den lydige tilpasning af importordene i de nordiske sprog, og rapporten er under udgivelse; den vil udkomme i projektets skriftserie i 2008.

Jakob Thøgersen har i løbet af 2007 færdiggjort sin ph.d.-afhandling om sprogholdninger til engelsk i tilknytning til importordsprojektet.

Det er planlagt at Moderne Importord i Norden nu ved dets afslutning skal være et tema for det nordiske møde som Dansk Sprognævn og Nordens Sprogråd afholder i september 2008.

Importord og afløsningsord

I projektet Moderne importord i Norden har Pia Jarvad afdækket flere problemstillinger som er interessante for en yderligere udforskning. Det drejer sig om engelsk påvirkningen af især ordforrådet og orddannelsen i dansk, herunder forskning i og metodedannelse for konkurrencen mellem hjemligt ord og importord. Målet er at give svar på hvor hyppigt eller sjældent importord benyttes sammenlignet med et tilsvarende hjemligt ord eller et tilsvarende gammelt velindarbejdet ord, og analysere de hjemlige ord som "vinder" over de importerede ord og vice versa med henblik på at karakterisere det vellykkede hjemlige ord og det vellykkede importerede ord.

Automatisk excerpering

I løbet af 2007 har Jakob Halskov i samarbejde med Pia Jarvad og Jørgen Nørby Jensen udviklet og implementeret den første prototype af nævnets automatiske excerperingsprogram, som er blevet døbt Ordtrawleren. Programmet gennemfører en stor samling af tekster fra aviser og blade i databasen Infomedia og forsøger med forskellige bl.a. statistiske metoder at identificere nyordskandidater som derefter automatisk kan gemmes som excerpter med eksempler og andre relevante oplysninger i ordbasen. Nævnet har indgået en aftale med Infomedia om løbende tekstleverancer på 10 mio. ord pr. måned. Basen vil således omfatte ca. 120 mio. ord ved årets slutning og øges med 120 mio. ord om året fremover. Programmet har en interaktiv webgrænseflade så instituttets medarbejdere kan filtrere ord og vendinger og sammenligne ordforekomster automatisk med bl.a. ordbasen, Retsskrivningsordbogen og nyordsbasen. I 2008 skal systemet testes, konsolideres og videreudvikles.

Personlige forskningsprojekter

Jørgen Schack arbejder på en engelsksproget ph.d.-afhandling med titlen *Commercial Words: A Study of the Intersection of Trademarks and Linguistics*. I afhandlingen beskrives en række centrale varemærkeretlige begreber ud fra en lingvistisk synsvinkel. Det drejer sig om begreber som distinktivitet, særpræg og forvekslelighed. Afhandlingen indeholder en bestemmelse af varemærket som sprogligt fænomen og en redegørelse for de særlige forhold som gælder for dannelsen af varemærker. Det empiriske grundlag for afhandlingen udgøres først og fremmest af Dansk Varemærketidende 1998 ff. og af afgørelser fra Patent- og Varemærkestyrelsen i sager om særpræg og forvekslelighed.

Ole Ravnholt har været frikøbt 30 % i 2007 til *Meddelelsesstrukturen i dansk*, delvis finansieret ved en toårig rammebevilling fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (tidl. Statens Humanistiske Forskningsråd) og har suppleret dette frikøb med sin personlige forskningsstid. Se endvidere under „Eksternt finansierede forskningsprojekter“.

Pia Jarvad har fortsat arbejdet med Nye ord i dansk. Værket *Pia Jarvad: Nye ord i dansk, Ordbog over nye ord i dansk 1955-98*, Gyldendal 1999, er nu tilgængeligt i

en ny redigeringsbase, og det ligger på Sprognævnets hjemmeside, ligesom der er adgang til det fra Sproget.dk. Arbejdet med at ajourføre ordbogen som en „levende nyordsbog på nettet“ er startet, og Pia Jarvad og Jørgen Nørby Jensen udarbejder løbende nye artikler.

Sabine Kirchmeier-Andersen har arbejdet med projektet *National og international sprogpolitik*. Projektet består i en gennemgang af andre landes sprogpolitikker og sprogpoltiske tiltag og søger at uddrage generelle tendenser i spændingsfeltet mellem globalsprog, nationalsprog og minoritetssprog specielt med henblik på vurderingen af det danske sprogs status. Der er udgivet 1 artikel og holdt et antal foredrag om emnet.

Eksternt finansierede forskningsprojekter

Ph.d.-projekter

Holdninger til engelsk i Danmark (Jacob Thøgersen). Projektet består dels af en holdningsundersøgelse, dels af metodeteoretiske spørgsmål i forbindelse med kvalitative interviewundersøgelser. Ved siden af den egentlige holdningsundersøgelse har Jacob Thøgersen arbejdet med spørgsmål som „kan interview bedst anskues som en form for samtale eller som en eksperimentel metode og til hvilken konsekvens for interaktionen og for resultaterne?“

I 2007 er afhandlingen skrevet færdig.

Projektet er et samfinansieret ph.d.-stipendium med bidrag fra Moderne Importord i Norden-projektet, Forskerskole Øst i Sprogvidenskab og Dansk Sprognævn.

Generationsprog i mundtlig interaktion (Marianne Rathje): Projektet består i analyser af samtaler mellem mennesker fra 3 forskellige generationer og skal bl.a. belyse brug af „citer“ og „citatord“, „geografiske steder som samtalemener“, „fyldord“ og „bandeord“.

I 2007 er analyserne af misforståelser, citer, engelske lån og bandeord samt afsnittene om det teoretiske grundlag, herunder „akkommodationsteori“, blevet færdiggjort. Et afsnit om sprog og alder samt indledning og konklusion skal udarbejdes i 2008, og afhandlingen skal gennemskrives. Afhandlingen forventes klar til bedømmelse til sommeren 2008.

Projektet er et samfinansieret ph.d.-stipendium med bidrag fra Kulturministeriets ph.d-pulje, Forskerskole Øst i Sprogvidenskab og Dansk Sprognævn.

Sådan skriver vi – eller gør vi? En undersøgelse af effekterne af organisationers sprogpoltiske tiltag (Anne Kjærgaard): Formålet med projektet er at give et „efterbillede“ af de skrevne tekster og arbejdet med at skrive i to udvalgte organisationer hvor man har forsøgt at ændre den skriftlige sprogbrug, fx ved at udarbejde en skriveguide eller en termbase, tilbyde relevante medarbejdere skrivekurser, individuel skriverådgivning e.l. Undersøgelsen fokuserer på følgende spørgsmål:

- Hvilke effekter har de sprogpoltiske tiltag i forhold til de producerede (skrevne) tekster?
- Hvilke effekter og indflydelse har de sprogpoltiske tiltag i forhold til de skrivende medarbejdere?

Metodisk er der blevet arbejdet på at indkredse hvilke dataindsamlingsmetoder der skal anvendes (bl.a. ved deltagelse i to metodekurser). Teoretisk er det blevet overvejet hvilke teoretiske retninger der med fordel kan inddrages, og hvordan projektets centrale begreber, fx termen sprogpolitik, skal defineres. Der er desuden brugt meget tid på at identificere og kontakte organisationer der vil egne sig til at være cases i undersøgelsen. Ved årets udgang var det truffet aftale om samarbejde med Danmarks Domstole og Københavns Kommune.

Projektet, som blev påbegyndt 1.6.2007, er et samfinansieret ph.d-stipendium med bidrag fra Dansk Sprognævn, Københavns Universitet og Kulturministeriets ph.d.-pulje.

Videnskabens sprog

Pia Jarvad har afsluttet sin forskning i videnskabens sprog, og Kulturministeriets Forskningsudvalg har godkendt regnskab og beretning for den ydede støtte til projektet.

Meddelelsesstrukturen i dansk

Ole Ravnholt arbejder med et projekt som sigter mod opbygning af viden om unges sprogbrug. Der er i 2007 arbejdet videre med projektet, især med at definere et sæt mærker der dækker ordklasse, syntaks, topologi, prosodi og meddelelsesstruktur. Resultater af dele af dette arbejde er blevet publiceret i rapporten fra det 11. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog. Frikøbet løb frem til udgangen af juni 2007, og en del opsparet forskningstid blev endelig afviklet i december 2007. Indsamlingen

af tekster er kommet godt i gang, men har taget længere tid end beregnet. Beskrivelsen af analyse- og opmærkningsprincipper er næsten færdig. Det forventes at de første delrapporter kan offentliggøres i 2008 og præsenteres på det 12. Møde om Udforskning af Danske Sprog i oktober 2008.

Projektet er delvis finansieret ved en toårig rammebevilling fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (tidl. Statens Humanistiske Forskningsråd).

Bibliografi over videnskabelig litteratur om de nordiske sprog

Jan Katlev har haft til opgave at udarbejde en bibliografi over videnskabelig litteratur om de nordiske sprog, dvs. dansk, norsk, svensk, islandsk og færøsk. Bibliografien skal også omfatte artikler om finsk, samisk og grønlandsk, for så vidt de belyser samspillet med de skandinaviske sprog. Sprognævnet har fået en bevilling på 300.000 kr. til dette projekt under Nordens Sprogråd. Projektet blev afsluttet i foråret 2007.

Oversigten vil blive lagt på nettet i løbet af 2008.

Tabel 1:

Forskningsmånedsværk pr. medarbejder	FM pr. år
Ole Ravnholt (OR)	7,9
Pia Jarvad (PJ)	5,3
Jørgen Schack (JS)	6,5
Margrethe Heidemann Andersen (MHA)	4,2
Anita Ågerup Jervelund (AÅ)	4,4
Jørgen Nørby Jensen (JNJ)	3,4
Marianne Rathje (MR)	4,5
Ida Elisabeth Mørch (IEM)	2,3
Anne Kjærgaard (AK)	5,8
Sabine Kirchmeier-Andersen (SKA)	2,4
Jakob Halskov (JH)	6,8
Jan Katlev (JK)	3,0
I alt	56,4

Tabel 2:

Forskningsmånedsværk pr. projekt	FM pr. år
Importord og afløsningsord (PJ, MHA)	2,5
Videnskabens sprog (PJ)	1
Meddelelsesstruktur (OR)	6
Nye ord i dansk (PJ, JNJ)	1
Varemærker (JS)	3
Generationssprog (MR)	3
Organisationers sprogpolitik (AK)	5,6
National og international sprogpolitik (SKA, AK)	2
Forskning i sprog og norm (AÅ, JS, JNJ)	8,3
Ordsamling (alle)	5
Svarsamling (IEM, alle)	9,6
Automatisk excerperting (JH, PJ)	6,4
Nordisk bibliografi (JK)	3
Månedsværk i alt	56,4

Forskningsårsværk i 2007

Sprognævnets forskere og seniorforskere har gennemsnitlig 30 % af deres arbejdstid til personligt valgte forskningsprojekter inden for nævnets område, men ikke nødvendigvis jævnt fordelt, således at de i perioder forsker lidt mindre for derefter samlet at afvikle optjent forskningstid. Derudover deltager de i den forskning som instituttet er pålagt eller har påtaget sig. Forskere og seniorforskere som er frikøbt med fondsstøtte til særlige projekter, bruger normalt 90 % af projektiden på forskning og 10 % til institutopgaver. Ph.d.-stipendiater, som er ansat for tre år, har 80 % af deres arbejdstid til personlig forskning, men afvikler normalt deres institutforpligtelser tidligt i ansættelsen. Videnskabelige medarbejdere uden for stillingsstrukturen har ikke personlig forskningstid, men kan deltage i institutforskning. Tabel 1 viser det samlede antal forskningsmånedsværk i 2007 fordelt på medarbejdere. Tabel 2 viser fordelingen på projekter. Forskning i sprog og norm er beregnet som 50 % af arbejdet med Retskrivningsordbogen. På samme måde indgår de forskningsmæssige opgaver i forbindelse med vedligeholdelsen og opbygningen af ord- og svar-samlingen som forskningstid. Den enkeltes forskningstid pr. projekt er fordelt efter skøn baseret på arbejdsplanen for 2007.

Sprognævnet har i løbet af 2007 indhentet det forskningsefterslæb som opstod mens ledelsessituationen var under afklaring i 2005, og indtil den nye direktør tiltrådte

i maj 2006. Medarbejdere som har måttet udskyde deres forskningsaktiviteter og frikøb, har fået afviklet alle udestående frikøb.

Instituttet arbejder hen imod en mere projektorienteret arbejdsform hvor de personlige forskningsprojekter indgår som delprojekter i interne eller eksterne forskningsprojekter og på denne måde øger udbyttet af forskningsindsatsen både for projekterne og den enkelte forsker. Der sættes i højere grad på at få publiceret artikler i internationale tidsskrifter.

Der har været brugt 6,5 forskningsmåneder mere i 2007 i forhold til 2006 som dels er gået til et nyt ph.d.-projekt, dels til udvikling af metode til automatisk excerpering. Instituttet kan med tilfredshed konstatere at nævnets medarbejdere har været meget aktive på forskningsfronten, hvilket bl.a. afspejler sig i et stort antal artikler og bøger.

Endvidere har nævnet jævnligt modtaget studerende, praktikanter og forskere fra danske og udenlandske uddannelsesinstitutioner.

Publikationer

Instituttets medarbejdere har i løbet af 2007 udgivet 3 netudgivelser, 6 bøger og 23 artikler. Der er endvidere blevet holdt 22 foredrag og indlæg på konferencer. Produktionen er dermed øget i forhold til 2006.

Netudgivelser

Sprogportalen: www.sproget.dk

Retskrivningsordbogen: www.retskrivningsordbogen.dk

Nye ord i dansk: www.nyeordidansk.dk

Bøger

Margrethe Heidemann Andersen, Jørgen Nørby Jensen, Marianne Rathje og Jørgen Schack (red.): *Ved lejlighed. Festskrift til Niels Davidsen-Nielsen i anledning af 70-års-dagen*. Dansk Sprognævnets skrifter 39. Dansk Sprognævn, København, 2007. 201 sider.

Jakob Halskov: *The semi-automatic expansion of existing terminological ontologies using knowledge patterns discovered on the WWW – an implementation and evaluation*. Ph.d.-afhandling, Copenhagen Business School, 2007. Afhandling om automatisk excerpering af fagsproglige begreber og semantiske relationer fra ukategoriseret tekstmateriale på internettet. 289 sider.

Charlotta af Hällström-Reijonen, Pia Jarvad m.fl. (red.): *Språk i Norden/Sprog i Norden 2007*. 180 sider.

Pia Jarvad og Ida Elisabeth Mørch (red.): *Klart sprog er godt sprog. Rapport fra en nordisk konference om klarsprog*. Gilleleje 15.-17. november 2006. Dansk Sprognævnets skrifter 38. Dansk Sprognævn, København, 2007. 134 sider.

Anita Ågerup Jervelund: *Sådan staver vi – om ortografi og stavfejl*. Dansk Sprognævn og Dansk lærerforeningens Forlag 2007. 87 sider.

Vibeke Sandersen og Jørgen Schack (red.): *Dansk Sprognævn – godt og vel 50 år efter*. Dansk Sprognævns skrifter 40. Dansk Sprognævn, København, 2007. 128 sider.

Andre publikationer fra Sprognævnet

Nyt fra Sprognævnet. 2007/1-4. Dansk Sprognævn 2007. 90 kr. pr. årgang.
Årsberetning 2006. Dansk Sprognævn 2007. Gratis.

Artikler

Forskning

Margrethe Heidemann Andersen: "Come on, let's play some matador". I: Margrethe Heidemann Andersen, Jørgen Nørby Jensen, Marianne Rathje og Jørgen Schack (red.): *Ved lejlighed – Festskrift til Niels Davidsen-Nielsen i anledning af 70-årsdagen*. Dansk Sprognævns skrifter 39. Dansk Sprognævn, København, 2007, s. 51-62.

Margrethe Heidemann Andersen: Tilpasning af engelske lån i dansk tale- og skriftsprog. I: *Nyt fra Sprognævnet 2007/4*, s. 6-11.

Margrethe Heidemann Andersen: Fonologisk og morfologisk tilpasning af importord i dansk talesprog. I: Vibeke Sandersen og Jørgen Schack (red.): *Dansk Sprognævn – godt og vel 50 år efter*. Dansk Sprognævns skrifter 40. Dansk Sprognævn 2007, s. 22-36.

Pia Jarvad og Jørgen Nørby Jensen: „Nye ord i 2007“. Publiceret på www.dsn.dk, december 2007.

- Pia Jarvad: „Afløsningsord i dansk“. I: Guðrun Kvaran (red.): *Udenlandske eller hjemlige ord? En undersøgelse af sprogene i Norden*. Moderne Importord i Språka i Norden. Oslo, 2007, s. 77-104.
- Sabine Kirchmeier-Andersen: „Er dansk truet“. I: Margrethe Heidemann Andersen, Jørgen Nørby Jensen, Marianne Rathje og Jørgen Schack (red.): *Ved lejlighed. Festskrift til Niels Davidsen-Nielsen i anledning af 70-års-dagen*, Dansk Sprognævns skrifter 39. Dansk Sprognævn, København, 2007, s. 109-122.
- Sabine Kirchmeier-Andersen: „Når hurraråbene har lagt sig. Hvordan understøtter man klarsprogsarbejdet i hverdagen“. I: Pia Jarvad og Ida Elisabeth Mørch (red.): *Klart sprog er godt sprog. Rapport fra en nordisk konference om klarsprog*. Gilleleje 15.-17. november 2006. Dansk Sprognævns skrifter 38. Dansk Sprognævn, København, 2007, s. 113-128.
- Marianne Rathje: „Så stod jeg bare der: Øh, citathyppighed og citatmarkering i tre generationer?!“. I: Vibeke Sandersen og Jørgen Schack (red.): *Dansk Sprognævn – godt og vel 50 år efter*. Dansk Sprognævns skrifter 40, Dansk Sprognævn, København, 2007, s. 74-92.
- Marianne Rathje: „Fra bowling til blind date. Engelske lån i tre generationers talesprog“. I: Margrethe Heidemann Andersen, Jørgen Nørby Jensen, Marianne Rathje og Jørgen Schack (red.): *Ved lejlighed. Festskrift til Niels Davidsen-Nielsen i anledning af 70-års-dagen*. Dansk Sprognævns skrifter 39. Dansk Sprognævn, København, 2007, s. 175-189.
- Ole Ravnholt: „Bidrag til en funktionel grammatisk beskrivelse af det danske nominals struktur og topologi“. I: Peter Widell og Ulf Dalvad Berthelsen (red.): *11. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*. Nordisk Institut, Århus Universitet, 2007, s. 231-243.
- Ole Ravnholt: „Let’s face it: Engelsk er kommet for at blive. Nogle hints og fifs om pluralis-s’er – og lidt om andre ’fremmede’ bøjningsformer“. I: Margrethe Heidemann Andersen, Jørgen Nørby Jensen, Marianne Rathje og Jørgen Schack (red.): *Ved lejlighed. Festskrift til Niels Davidsen-Nielsen i anledning af 70-års-dagen*. Dansk Sprognævns Skrifter 39. Dansk Sprognævn, København, 2007, s. 191-201.
- Jørgen Schack: „Eventuelle ændringer i en kommende udgave af Retskrivningsordbogen“. I: Vibeke Sandersen og Jørgen Schack (red.): *Dansk Sprognævn – godt og vel 50 år efter*. Dansk Sprognævns skrifter 40. Dansk Sprognævn, København, 2007, s. 93-103.

Formidling

- Laurids Kristian Fahl, Anne Kjærgaard, Ida Elisabeth Mørch og Marianne Rathje: „Sproget.dk. Indgangen til det danske sprog“. I: *Nyt fra Sprognævnet 2007/3*, s. 1-6.
- Pia Jarvad: „En på lampen“. I: *Den danske skueplads, sæson 07-08: PH – Poul Henningsen. En på lampen. Et musikalsk-dramatisk spil*. Program s. 26-27.
- Anne Kjærgaard og Ida Elisabeth Mørch: „En praktisk formidlingsudfordring – om formidling af sproglige emner på sprogportalen sproget.dk“. I *Språk i Norden*, 2007, s. 85-92.

- Anne Kjærsgaard og Ole Ravnholt: „Monstersammensætninger“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2007/2, s. 1-7.
- Anne Kjærsgaard, Ida Elisabeth Mørch og Jørgen Nørby Jensen: „De ringer – vi svarer“. I: Margrethe Heidemann Andersen, Jørgen Nørby Jensen, Marianne Rathje og Jørgen Schack (red.): *Ved lejlighed. Festskrift til Niels Davidsen-Nielsen i anledning af 70-års-dagen*. Dansk Sprognævns skrifter 39, Dansk Sprognævn, København, 2007, s. 123-159.
- Anne Kjærsgaard: „Passer du på at holde tungen lige i munden?“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2007/1, s. 8-12.
- Jørgen Nørby Jensen: „Ny sproglitteratur 2006. Danmark.“ I: *Sprog i Norden* 2007, s. 125-136.
- Jørgen Nørby Jensen: „Sproglig fornyelse“. I: *Hvem Hvad Hvor 2008*. Politikens Forlag, København 2007, s. 402-403.
- Marianne Rathje: „Bruger unge flere engelske lån end andre generationer?“. I: *Nyt fra Sprognævnet*, 2007/4, s. 1-6.
- Marianne Rathje: „Unge og ældres misforståelser“. I: *Spindet – sprogpsykologisk information og debat*, 7. årgang, 2007, nr. 2, s. 5-8.
- Ole Ravnholt: „Ja, jo eller nej?“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2007/3, s. 6-8.

Foredrag og indlæg på konferencer

- Anita Ågerup Jervelund og Jørgen Schack: „På strejftog indenfor Retskrivningsordbogens territorie – Retskrivningsordbogen 2011“. Foredrag på 9. Konference om Leksikografi i Norden, Akureyri 22.-26.5.2007. (Udkommer som artikel i 2008).
- Anita Ågerup Jervelund: „Retskrivningsudredning med særligt henblik på forholdet mellem lyd og skrift og almindeligt forekommende stavfejl“. Foredrag på Sprognævnets årsmøde 16.3.2007.
- Jakob Halskov og Ida E. Mørch. „Præsentation af svarbase og iLEX „Nordiskt arbetsseminarium om språkdata-baser och rådgivning. Stockholm, 23.-24.4.2007. Diskussion af sprognævnenes tekniske og faglige udfordringer
- Jakob Halskov: „It-støttet excerpering af sproglige nydannelser. Foredrag om Dansk Sprognævns ordtrawler“. Seminar om sprogrøgt, sprogpolitik og sprogteknologi i Norden. Københavns Universitet, 29.-30.10.2007.
- Pia Jarvad og Margrethe Heidemann Andersen: „Kom til Norge min far, så skal du se importord.“ Foredrag ved Dansk Sprognævns repræsentantskabsmøde, 2007
- Pia Jarvad. Foredrag om sprogpolitik i Matematisk forening 25.4.2007
- Pia Jarvad. Gæsteforelæsning ved Universitetet i Greifswald 18.-19.4.2007 om afgrænsning af bevingede ord over for andre faste forbindelser.
- Sabine Kirchmeier-Andersen „Dansk og/eller andre sprog – et spørgsmål om lovgivning?“ Konference om sprogpoltiske udfordringer for Danmark arrangeret i anledning af CBS' 90-års-fødselsdag. 5.12.2007
- Sabine Kirchmeier-Andersen arrangerede den 29. og 30.10.2007 et nordisk seminar om sprogrøgt og sprogteknologi.
- Sabine Kirchmeier-Andersen deltog 25.4.2007 i en debat om en evt. sprogløvs i Universitets-tv (Kanal København).

- Sabine Kirchmeier-Andersen deltog den 1.2.2007 som paneldeltager i debatmøde om dansk sprogpolitik arrangeret af Forbundet Kommunikation og Sprog og Modersmåls-selskabet.
- Sabine Kirchmeier-Andersen holdt den 30.10.2007 et indlæg på et sprogpolitisk debatmøde på Københavns Universitet.
- Sabine Kirchmeier-Andersen var medarrangør af Kulturministeriets årlige lederseminar 22.-23.11.2007.
- Sabine Kirchmeier-Andersen var medarrangør af EFNIL's årsmøde i Riga 12.-14.11.07 .
- Sabine Kirchmeier-Andersen. „Om sprogresurser i de nordiske sprognævn“, Nordisk seminar om sprogrøgt og sprogteknologi 29.10.2007.
- Sabine Kirchmeier-Andersen. „Sproget – dør det danske sprog?“ Debatforum Hareskov. 5.11.2007
- Sabine Kirchmeier-Andersen: “Er dansk truet?“. Seminar i anledning af Niels Davidsen-Nielsens 70-års-dag, 14.9.2007.
- Sabine Kirchmeier-Andersen: „Language Policy on the National Level“, seminar på uddannelsen Master of Language Administration, CBS. 14.4.2007.
- Sabine Kirchmeier-Andersen: „Om Dansk Sprognævn og dansk sprogpolitik“, Kommunikation og Sprog Viborg. 8.3.2007
- Sabine Kirchmeier-Andersen: „På sporet af sproget“, Dansk Magisterforenings Sprogetværk. 28.2.2007.
- Ida E. Mørch og Laurids Kristian Fahl. „Om sproget.dk“. Selskab for Nordisk Filologi 1.11. 2007
- Ida E. Mørch, Anne Kjærgaard og Laurids Kristian Fahl. „Lancering og præsentation af sproget.dk“. 23.10. 2007. Kulturministeriet.
- Ida E. Mørch, Marianne Rathje og Anne Kjærgaard: “Præsentation af sproget.dk“. Foredrag på Dansk Sprognævns repræsentantskabsmøde d. 5.10.2007.
- Ida E. Mørch og Laurids Kristian Fahl. „Sproget.dk – indgangen til det danske sprog“. LEDA – leksikografer i Danmark den 21.11. 2007
- Ida E. Mørch og Laurids Kristian Fahl. „Om sproget.dk“. Foredrag i DM's landsklub for arkiver m.m. den 26. 11. 2007
- Ole Ravnholt: “At analysere elevtekster – hvorfor er det vigtigt, og hvordan kan man gribe det an?“. Frederiksberg Seminarium 10.12. 2007
- Ole Ravnholt: „Let's face it: Engelsk er kommet for at blive. Nogle hints og fifs om pluralis-s'er – og lidt om andre 'fremmede' bøjningsformer“. Seminar i anledning af Niels Davidsen-Nielsens 70-års-dag, 14.9.2007.

Formandens publikationer, foredrag og andre aktiviteter

Publikationer

- Niels Davidsen-Nielsen: „Moders stemme – fars hammer“. I: Vibeke Sandersen og Jørgen Schack (red.): *Dansk Sprognævn – godt og vel 50 år efter*. Dansk Sprognævns skrifter 40, Dansk Sprognævn, København, 2007, s. 9-14.
- Niels Davidsen-Nielsen: „Nogle påfaldende vokaler: om udtalen af stress, dress og tænke, penge, venner“. I: *Mål og Mæle*, 30. årgang, juli 2007, s. 29-31.

Foredrag

Niels Davidsen-Nielsen deltog 12.-14.11.07 i EFNIL's årsmøde i Riga med foredrag om undervisningen i Danmark i andre fremmedsprog end engelsk.

Niels Davidsen-Nielsen deltog 4.12.07 i en paneldebat ved Dansk Industris sprogseminar om andre fremmedsprog end engelsk.

Niels Davidsen-Nielsen holdt 27.10.07 foredrag ved Grænseforeningens årsmøde i Vejle om dansk sprog i en globaliseringstid.

Niels Davidsen-Nielsen: Foredrag om dansk sprog. Rotary i Rødovre. 15.5.2007.

Andre aktiviteter

Niels Davidsen-Nielsen har endvidere været officiel opponert og medlem af bedømmelsesudvalget ved en doktordisputats ved Universitetet i Bergen.

Aktivitetsplan for 2008

Administration

Instituttet indgik i slutningen af 2007 en aftale med Kulturministeriets administrationscenter (KUMADM) om overtagelse af regnskabsopgaver fra og med 1. april 2008. Det gælder både debitor- og kreditorbogholderi. Derudover har KUMADM allerede i længere tid varetaget dele af løn- og personaleadministrationen. Nævnet regner med at tilkøbe ydelser inden for it og økonomistyring efter behov hos KUMADM, som i løbet af efteråret har udviklet en ny og mere fleksibel betalingsmodel. Instituttet valgte ikke at genbesætte den HK-stilling som blev ledig efter at Hanne Broch i august 2007 gik på efterløn. I stedet blev der opslået en AC-stilling som videnskoordinator som dels skal varetage de tilbageværende administrative opgaver, fx abonnent- og publikationsstyring, vedligeholdelse af biblioteket og indkøb, dels skal vedligeholde sprogportalen og udvikle nævnets hjemmeside samt det planlagte videnscenter.

I 2008 skal der derfor indarbejdes nye arbejdsrutiner dels internt i det administrative arbejde, dels eksternt i samspillet med KUMADM.

Personalepolitik

På instituttets årlige seminar i juni 2007 vedtog medarbejderne et fælles værdigrundlag for instituttets arbejde. Endvidere blev der opstillet en prioriteret rækkefølge for udarbejdelsen af en samlet personalepolitik. Som det første blev der i efteråret 2007 udarbejdet en lønpolitik, som forventes at blive endeligt vedtaget i begyndelsen af 2008. Arbejdet med udformningen af personalepolitikken på basis af værdigrundlaget vil blive fortsat i 2008.

Økonomi

I nævnets resultatkontrakt for 2007-2010 blev der indarbejdet 2,2 mio. kr. til digitalisering af dele af ordsamlingen og hele svarsamlingen. Endvidere har nævnet fået 2/3 af et ph.d.-stipendium (ca. 1,2 mio. kr.) finansieret af Københavns Universitet og Kulturministeriets ph.d.-pulje. Sammen med midler fra Nordens Sprogråd til den nordiske bibliografi (100.000 kr.) og fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation til elevsprogsprojektet (148.000 kr.) svarer dette til en budgetforbedring på 3,6 mio. kr. fordelt over de næste fire år.

For 2008 har nævnet derudover modtaget tilsagn om støtte til et projekt for de nordiske sprognævn (193.000 kr.) samt tilsagn om midler til et postdocprojekt om korpusopbygning (ca. 700.000 kr.) fra den nationale pulje for infrastruktur svarende til en yderligere budgetforbedring på ca. 0,9 mio. kr. fordelt over de næste 2 år.

Årsplan for 2008

Nævnets planlægning er bestemt af resultatkontrakten med Kulturministeriet for 2007-2010 som indeholder Sprognævnets mission og vision for de kommende år samt detaljerede målbeskrivelser, resultatkrav og økonomi for nævnets centrale arbejdsopgaver: formidling, normering af retskrivningen og forskning. På forsk-

ningsområdet er de centrale temaer opbygning af viden om unges sprogbrug og indsamling og bearbejdning af viden om sprogpolitik og metoder til måling af sprogets status. På formidlingssiden bliver vigtige mål opbygning og drift af et videnscenter samt en særlig indsats for formidling i nye medier. Normeringsarbejdet omfatter den reviderede udgave af Retskrivningsordbogen samt digitaliseringen af ord- og svarsamlingerne.

Opgaverne er formuleret med udgangspunkt i nævnets hidtidige opgaver, nævnets opgavehierarki og i de beslutninger som blev truffet i forbindelse med at Dansk Sprognævns og Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs særlige bevilling til en ekstraordinær indsats for det danske sprog blev gjort permanent. Målene er formuleret mere langsigtet med en fireårig horisont og med en lang række delmål som skal opfyldes i de enkelte år.

Planlagte aktiviteter for 2008 i henhold til resultatkontrakten

Forskning

- Generationssprog: Publicering af mindst 2 artikler.
- Skoleelevers sprog: Publicering af 2 artikler.
- Udviklingen i unges sprogbrug, herunder indflydelsen fra engelsk: Publicering af 2 artikler.
- Sprogpolitik og strategi: Undersøgelse af metoder til effektmålinger af sprogpoltiske tiltag på virksomhedsniveau og nationalt niveau. Rapport.
- Metoder til indsamling af nye ord: Afprøvning af et program som automatisk finder nye ord i tekster fra aviser og fra internettet.

Formidling

- Udvikling og drift af portalen sproget.dk. Forøgelse af indholdet med 20 % i forhold til 2007 hvert år i 3 år fra og med 2008
- Udvikling af Sprognævnets egen hjemmeside. Herunder indberetning af nye ord og observationer om sprogets udvikling. Mere brugervenligt og handicapvenligt design.

Normering

- Rapport om principielle ændringer i retskrivningen, fx ium – ie, bindestreg, samskrivning.
- Ordsamling: Indskanning af mindst 280.000 kort, svarende til ca. 94.000 årligt fra og med 2008
- Søgbar svarsamling samt metode til løbende registrering af nye svar. Tilgængeliggørelse af svar i portalen

Andre planlagte forskningsprojekter

- Stavefejlsundersøgelse: En analyse af stavefejl i folkeskolens afgangsprøve i dansk retskrivning i foråret 2008 skal gennemføres i efteråret 2008. Inddelingen af fejltyper skal laves sådan at undersøgelsen kan sammenlignes med en tilsvarende undersøgelse foretaget af Danmarks Pædagogiske Institut (nu DPU) i 1978.

- Nordiske svarbaser: udarbejdelse af et fælles format for svarbaser og et fælles svarkategoriseringssystem der gør det muligt at søge på sproglige fænomener på tværs af de nordiske sprog.
- Opbygning af et almensprogligt og et fagsprogligt korpus og videreudvikling af metoder til automatisk identifikation af nye ord.

Der er endnu ikke taget stilling til eventuelle aktiviteter i tilknytning til sprogudvalgets anbefalinger, herunder opbygning af en national terminologidatabase og et sprogbarometer.

Regnskab for 2007

Resultatopgørelse drift

Almindelig virksomhed:

Regnskab 2007

Budget 2007

Driftsresultat

Bevilling – TB/Akt.	6.800.000,04 kr.	0,00 kr.
Anvendt af tidl. Års res.	944.000,00 kr.	0,00 kr.
Årets reservering	-116.328,88 kr.	0,00 kr.
	7.627.671,16 kr.	0,00 kr.

Ordinære driftsindtægter

Salg af varer og tjenesteydelser	1.094.882,67 kr.	400.000,00 kr.
Tilskud til egen drift	125.672,16 kr.	300.000,00 kr.
Øvrige driftsindtægter	0,00 kr.	0,00 kr.
Gebyrer	0,00 kr.	0,00 kr.
	1.220.554,83 kr.	700.000,00 kr.

Ordinære driftsomkostninger

Ændring i lager	0,00 kr.	0,00 kr.
Forbrugsomkostninger	1.009.141,61 kr.	0,00 kr.
Husleje	2.186.977,32 kr.	2.100.000,00 kr.
Andre forbrugsomkostninger	8.636,00 kr.	0,00 kr.
	3.204.754,93 kr.	2.100.000,00 kr.

Personaleomkostninger

Lønninger	4.832.055,37 kr.	5.400.000,00 kr.
Pension	751.659,15 kr.	0,00 kr.
Lønrefusion	-218.961,32 kr.	0,00 kr.
Andre personaleomkostninger	134.420,42 kr.	0,00 kr.
	5.499.173,62 kr.	5.400.000,00 kr.

Andre ordinære driftsomkostninger

Af- og nedskrivninger	155.154,95 kr.	
	8.859.083,50 kr.	7.500.000,00 kr.

Resultat af ordinære drift

	-10.857,51 kr.	-6.800.000,00 kr.
--	-----------------------	--------------------------

Andre driftsposter

Andre driftsindtægter	0,00 kr.	0,00 kr.
Andre driftsomkostninger	0,00 kr.	0,00 kr.
	-10.857,51 kr.	-6.800.000,00 kr.

Finansielle poster

Finansielle indtægter	31.312,52 kr.	0,00 kr.
Finansielle udgifter	20.455,01 kr.	0,00 kr.
	0,00 kr.	-6.800.000,00 kr.

Ekstraordinære poster

Ekstraordinære indtægter	0,00 kr.	0,00 kr.
Ekstraordinære udgifter	0,00 kr.	0,00 kr.
	0,00 kr.	-6.800.000,00 kr.

Fra resultatopgørelse til årets nettoudgifter

Årets resultat	0,00 kr.	-6.800.000,00 kr.
----------------	----------	-------------------

Hensat til årets reservering

-116.328,88 kr.

Dansk Sprognævn

Njalsgade 136 · DK-2300 København S

Telefon: +45 35 32 89 82 · Fax: +45 35 32 89 95

Spørgetelefon.: +45 35 32 89 90

ma.-to. 10-12 og 13-15, fr. 9.30-12.30

www.dsn.dk

beretning sb., -en, -er.

berette vb., -ede.

beretelse sb., -er, -r.

beretter sb., -en, -e, *bf. pl.*

beretterne.

berettigede vb., -ede.

berettigelse sb., -n.

Dansk
Sprognævn

Årsberetning 2007

Indhold

Dansk Sprognævns årsberetning 2007	1
Medarbejdere	3
Medlemmer	4
Møder	5
Samarbejde med andre institutioner	7
Oplysning og rådgivning	11
Spørgsmål og svar	11
Elektronisk svarbase	12
Hjemmesiden	13
Sprogportalen sproget.dk	14
Vejledning mv.	14
Mediestrategi	15
Retskrivningsordbogen	17
Forskningsberetning for 2007	19
Forskningsudvalget	19
Interne forskningsprojekter	20
Personlige forskningsprojekter	22
Eksternt finansierede forskningsprojekter	23
Forskningsårsværk i 2007	25
Publikationer	26
Aktivitetsplan for 2008	33
Regnskab for 2007	36

Dansk Sprognævns mission

Ved at indsamle og formidle viden om det danske nutidssprog hjælper og inspirerer vi alle til at udveksle oplysninger, tanker og ideer på et klart og formålstjenligt dansk.

Dansk Sprognævn er en statslig forskningsinstitution under Kulturministeriet. Sprognævnet, der blev oprettet i 1955, har til opgave på videnskabeligt grundlag at give myndighederne og offentligheden råd og oplysning om det danske sprog. Sprognævnets hovedopgaver er:

- at følge med i sprogets udvikling, fx ved at registrere nye ord
- at svare på spørgsmål om dansk sprog og sprogbrug
- at fastlægge den danske retskrivning og redigere og udgive den officielle danske retskrivningsordbog.

Årsberetning 2007

© 2008 by Dansk Sprognævn, Copenhagen

Layout: Falcon | Grafisk Design

Foto: Christian Geisnæs

Tryk: Frederiksberg Bogtryk as

Printed in Denmark 2007

ISBN 978-87-89410-14-2